

Het voornemen van de directeur van het Haags Gemeentemuseum om een deel van de collectie te verkopen om met de opbrengst een aankoopfonds te creëren, heeft de afgelopen maanden in het centrum van de belangstelling gestaan. Ondanks principiële bezwaren, onder meer van de kant van collega-museum-directeuren, nam de Haagse gemeenteraad kort geleden een positieve beslissing over de plannen van Rudi Fuchs. Een paar jaar eerder deed zich iets vergelijkbaars voor met een schilderij van Mondriaan dat eigendom was van de gemeente Hilversum. De verantwoordelijke wethouder liet weten dat zij met de gedachte speelde om het schilderij in het buitenland te laten veilen. Met de opbrengst zou dan een monument van de architect Dudok gerestaureerd kunnen worden.

Naar het zich laat aanzien kan Rudi Fuchs zijn gang gaan, de Hilversumse gemeenteraad werd echter geconfronteerd met het veto van de overheid. Het schilderij mocht niet aan het buitenland worden verkocht, de minister van WVC beriep zich daarbij op het zogenaamde Koninklijke Vernietigingsrecht. In Nederland is sinds 1985 de *Wet tot behoud van cultuurbezit* van kracht die beoogt het nationale cultuurbezit te beschermen. In het eerste artikel van het *Boekmancahier* gaat Tineke Pronk in op de praktische relevantie van deze wet. De *Wet tot behoud van cultuurbezit* blijkt niet van toepassing op de hierboven geschetste situaties maar beperkt zich tot kunstwerken die eigendom zijn van particulieren. Op basis van uitvoerige documentatie wordt beargumenteerd dat er in de praktijk grote behoefte bestaat aan eenduidige wetgeving voor voorwerpen die deel uitmaken van museumcollecties.

In het tweede artikel maakt Hans van Maanen de balans op van de discussie over cultuurspreiding zoals die onder meer in dit tijdschrift is gevoerd. Cultuurspreiding als

oorspronkelijke legitimeringsgrond van de rijksoverheid voor het kunstbeleid lijkt op een aantal punten achterhaald. In het begeleidende debat speelt het begrip markt sinds het midden van de jaren tachtig een eigen rol en wordt daarbij vooral gezien als instrument om 'vraag' en 'aanbod' op soepeler wijze bij elkaar te brengen dan door middel van het subsidiestelsel mogelijk zou zijn. Van Maanen concludeert dat het 'marktdenken' - in combinatie met relevante gegevens uit recent kunstsociologisch onderzoek - een ander licht kan werpen op de (on)mogelijkheid voor de overheid om een beleid te ontwikkelen op het terrein van de cultuurparticipatie.

Het bijdrage van Eric Kluitenberg is een bewerking van zijn scriptie waarmee hij vorig jaar afstudeerde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij behandelt de complexe relatie tussen de informatietechnologie en de beeldende kunst. Al meer dan twintig jaar worden er pogingen ondernomen om computertechnologie te integreren in de praktijk van de beeldende kunst. Dat heeft echter (nog) niet geresulteerd in de totstandkoming van een infrastructuur waarbij technologische innovaties en de vernieuwing van de beeldende kunst op elkaar afgestemd zijn. Individuele kunstenaars zijn in de praktijk aangewezen op gespecialiseerde faciliteitencentra die worden beheerd door commerciële aanbieders, de beroepskosten vallen daardoor extreem hoog uit. Daarnaast blijkt de rol van de informatietechnologie in de kunstvakopleidingen nog steeds minimaal; in tegenstelling tot bij voorbeeld Duitsland lijkt de Nederlandse overheid gekozen te hebben voor een afwachtende rol.

Het artikel van Max Weisglas en de bijdrage van Chris Baljé voor de rubriek *Discussabel* hebben beide betrekking op de Europese eenwording.

Weisglas, voormalig hoogleraar Europese studies, betoogt dat op het terrein van de Europese culturele samenwerking de Raad van Europa de organisatie bij uitstek is om de dialoog tussen de landen van Europa te stimuleren. Voorwaarde is dan wel dat de Raad van Europa voldoende financiële ruimte krijgt om op dit terrein een beleid te kunnen ontwikkelen. Baljé waarschuwt op zijn beurt voor een overaccentuering van de vermeende 'Europese culturele identiteit'. In zijn ogen is juist de culturele pluriformiteit kenmerkend voor Europa, een toekomstig Europees cultuurbeleid dient daarop afgestemd te zijn.

Bij de *Boekbesprekingen* worden onder meer de scripties gerecenseerd die onderscheiden werden bij de uitreiking van de Boekman-Scriptieprijs op 21 juni 1991. De eerste prijs werd gedeeld door Mir Wermuth en Bregtje van der Haak, eervolle vermeldingen gingen naar Marie-Claire Fakkell, Hester Klute, Maruska Svasek. In de vorige aflevering van het *Boekmancahier* werd aandacht besteed aan het begeleidende juryrapport.

De redactie ontving een aantal reacties op artikelen die eerder in dit tijdschrift gepubliceerd werden. Abram de Swaan gaat in op de commentaren op zijn artikel 'Internationaal cultuurstelsel en nationaal cultuurbeleid' (*Boekmancahier* 6). Matty Verhoef, Harry Ganzeboom, Wim Knulst en Andries van den Broek plaatsen kanttekeningen bij artikelen die in het voorgaande cahier verschenen. Het tiende *Boekmancahier* wordt gecompleteerd met *Onderzoeksberichten*, *Onderwijsberichten* en een *Agenda*.

De redactie

Bibliografische gegevens

Zonder auteur (1991) 'Redactioneel'. In: *Boekmancahier*, jrg. 3, nr. 10, 386-387.